

27 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ(*)

Belge türü	Tebliğ (Mülga)
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	02.09.1954
Sıra no	27

Bilindiği üzere, kanunlarına müsteniden veznedarlara ve kıymetli evrak muhafızlarına verilmekte olan kasa tazminatlarının vergi mevzuunun dışında mütalâası ve hususi müesseselerce bu namla yapılan tediyelerin ise, bir kanuna müstenit bulunmaması sebebiyle, vergiye tabi tutulmaları hususu yukarıda sayısı zikrolunan genel tebliğ ile kabul edilmiş bulunmakta idi.

Hususi müesseseler tarafından veznedarlarına kasa tazminatı namı ile yapılan ve bir kanuna müstenit bulunmaması sebebiyle de ücret addolunarak vergiye tabi tutulmakta olan tediyeler konusunda tahaddüs eden ihtilâflar dolayısıyla, gerek malî kaza mercilerince gerek Şûrayı Devletçe ittihaz olunan kararlarda, bu gibi müesseselerce veznedarlara kasa tazminatı namı ile yapılan ödemeler, müstehiklerinin muhtemel kasa açıklarını karşılamak maksadına, matuf olup ücret vasfında bulunmadığı gibi Gelir Vergisi Kanununun ikinci maddesinde musarrah gelir unsurlarından her hangi birisine de girmediği cihetle gelir vergisiyle teklifine mahal olmadığı mucip sebebine dayanılarak, müesseses muamelenin iptaline karar verilmiş ve bu husustaki kararlar müstekar bir hal almış bulunmaktadır.

Binaenaleyh, konu hakkında idarî kaza mercilerinin içtihadına uyularak ve aşağıdaki esaslar dahilinde, kanuna müstenit olmıyarak, kasa tazminatı adı altında yapılan ödemelerin de vergi mevzuuna alınmaması uygun görülmüştür.

1.Yapılan ödemenin gelir vergisinden istisnası için mücerret kasa tazminatı namı ile adlandırılması kâfi olmayıp, muhtemel kasa açığını karşılamağa matuf bulunması zaruridir.

Hususi müesseselerde kasa açığı, ancak kasa muameleleri hacımlı ve mezkûr muamelelerin mesuliyetini deruhte etmiş olan kimselerin hareketleri dolayısıyla mevzuubahs olabilir. Bu gibi kimseler nakte ve ayn'a vaziülyed olup verecekleri açıklarından ötürü şahsen mesuldürler.

Kasa hareketleri mahdut olan veya kasa hareketleri fazla olmakla beraber kasa açığından hizmetlilerini mesul tutmayan müesseselerin, kasa tazminatı namı ile yapacağı tediyeler, hizmetlilerinin mütemmim bir ücretini teşkil edeceğinden, gelir vergisine tabi tutulması iktiza eder.

2. Tazminat namı altında yapılan ödemenin, bu vasfını belirtecek hacım ve nisbette olması lazım gelir.

Bilfarz; aylık ücreti 300 lira olan bir veznedara ayda 150 lira kasa tazminatı verilmesi bahis konusu olamaz. Zira, bu miktarda bir tazminat, kasa hareketinin fevkâlade fazlalığını ifade eder ki, 300 lira gibi cüz'i bir aylık ücretle böyle bir işin deruhte edilemeyeceği, kasa tazminatı adı altında yapılan ödemenin büyük kısmının da hakikatte hizmet mukabili olduğu izahtan varestedir.

3656 ve 3659 sayılı kanunlarda kasa tazminatı olarak ayda ödenecek mebalîğ, azami, hizmetlinin bir aylık istihkakının % 25 şidir. Hususi müesseselerin bu nisbetin fevkında bir tazminat ödemesi, makul ve muhik bir sebebe dayanmadıkça tervici mümkün değildir.

Bu sebepledir ki, kasa tazminatı namı ile yapılan ödemelerin gelir vergisinden istisnası için, mezkûr ödemelerin tediyeyi yapan müessesenin ehemmiyet ve genişliği ile mütenasip ve ücretin makul bir nisbetinde olması, bu hadleri aşan miktarın gelir vergisi ile teklifi cihetine gidilmesi icabeder.

Gereğince işlem yapılması ve malî kaza mercilerine intikal etmiş olup da henüz karara bağlanmamış bulunan ihtilâflar hakkında da bu tebliğimiz dairesinde muamele ifası, malî kaza mercilerince, mükellefiyetin esası bakımından talepleri red ve vergileri tasdik edilenler hariç, işbu teblig esasları dahilinde kasa tazminatlarından evvelce vergi kesilmiş olan diğer mükelleflerin, Vergi Usul Kanunu ahkâmı dahilinde şahsen yapacakları düzeltme isteklerinin nazara alınarak gerekli düzeltmelerin yapılması, rica olunur.

